

پسیج دانشجویی دانشکده پزشکی
دانشگاه شاهد

گروه جهادی پزشکی
شهید کاظمی آشتیانی
دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد

پروتکل بهداشتی برگزاری اردوهای جهادی

با توجه به شیوع ویروس کرونا

کاری از تیم آموزش گروه جهادی پزشکی شهید کاظمی آشتیانی

خردادماه ۱۳۹۹

مقدمه

با توجه به طولانی شدن زمان شیوع کرونا در جامعه و احتمال وجود این بیماری برای مدت طولانی در کشور و همچنین اثر گذاری این ویروس بر زندگی مردم، تهیه ی پروتکل بهداشتی برای برگزاری اردوهای جهادی در راستای خدمت به مردم مستضعف ضروری است.

این پروتکل با توجه به شرایط و قسمت های مختلف گروه جهادی پزشکی کاظمی آشتیانی آماده شده است و جهادگران حاضر در اردوها **ملزم به مطالعه و رعایت** این موارد هستند.

لازم به ذکر است مسئولیت نظارت بر اجرای صحیح این دستورالعمل ها بر عهده **مسئولین هر کارگروه** می باشد.

نکته مهم و قابل یادآوری آن است که این پروتکل قطعا نمی تواند تضمین ۱۰۰٪ برای حذف خطر انتقال را ایجاد کند و هر فرد نکات بهداشتی فردی را مانند هر زمان دیگر ملزم به رعایت است.

نکات کلی شرکت در اردوی جهادی:

- تمامی جهادگران باید با خطرات احتمالی حضور در اردو مطلع باشند و با علم به خطرات احتمالی در اردو حاضر شوند.
- جهادگران ملزم به رعایت نکات بهداشتی ذکر شده خواهند بود.
- وسایل حفاظت فردی شامل ماسک جراحی، شیلد، گان یا لباس overall، الکل handrub باید به میزان کافی وجود داشته باشد.
- در صورت عدم رعایت نکات بهداشتی توسط جهادگران بعد از ۲ بار تذکر، مسئول هر گروه وظیفه اخراج و فرستادن جهادگر به محل اسکان را دارد.
- در صورت ظهور علائمی مانند سرفه خشک، تب و لرز، تنگی نفس، بدن درد، مشکلات گوارشی وضعیت خود را به مسئولین گروه اطلاع دهید.
- مسئولین گروه جهادی به عنوان مجری و ناظر اجرای پروتکل وظیفه عمل حداکثری به توصیه ها را دارند.
- در هنگام اردو همه افراد باید از گان، شیلد، ماسک و دستکش استفاده کنند.
- با توجه به شرایط اردو احتمال خلوت بودن بخش ها در حین اردو وجود دارد.

نکات بهداشتی مسیر سفر:

- هر فرد در صندلی جداگانه در اتوبوس بنشیند.
- هر فرد غذا و آب (مایعات) جداگانه در حین سفر داشته باشد.
- هر فرد ملزم به آوردن مهر و سجاده شخصی خود می باشد.
- محلول ضدعفونی، ماسک و دستکش، دستمال کاغذی در اتوبوس فراهم باشد.
- مواد غذایی مورد نیاز برای حین سفر از قبل تهیه شده باشد.
- حداقل خروج از اتوبوس صورت بگیرد.
- از لمس صورت، دهان و چشم ها خودداری کنید.
- به صورت مکرر دست ها ضدعفونی شود.
- حتی الامکان از لمس صندلی، دسته صندلی و میله های اتوبوس خودداری کنید.

نکات بهداشتی در زمان اسکان:

- هر فرد ملزم به آوردن **ملحفه و پتوی شخصی** می باشد و به هیچ عنوان از ملحفه عمومی و پتوی محل اسکان استفاده نشود.
- جهادگران با روپوش و گان به محل اسکان وارد نشوند و قبل از ورود روپوش خود را در محل جداگانه ای قرار دهند.
- به حفظ **فاصله فردی** (۱,۵ تا ۲ متر به اندازه طول ۲ دست) در زمان حضور در اسکان، خواب، صرف غذا دقت شود.
- در هنگام صرف غذا در گروه های چند نفره با **فاصله فیزیکی مناسب** از گروه های دیگر غذا صرف شود.
- از هرگونه **بازدید تفریحی**، حضور غیر ضروری در روستا و... جدا خودداری شود.
- برای صرف صبحانه اردو و غذاهای نیازمند نان، از قبل توسط مسئولین اردو **نان بسته بندی** شده تهیه شده باشد.
- به صورت روزانه درجه **حرارت** جهادگران سنجیده شود.
- از تهیه هرگونه غذای گرم به غیر از آشپزخانه محل اسکان جدا خودداری شود.
- از تهیه کیک، شیرینی های قنادی، مواد غذایی روباز برای اردو جدا خودداری شود.
- تمامی لیوان ها، ظروف غذایی، قاشق و چنگال اردو بعد از استفاده به خوبی شسته شود.
- جهادگران از لیوان و ظرف مشترک استفاده نکنند.
- در صورت فراهم شدن مواد غذایی بسته بندی (نان، کره، پنیر و...) قبل از استفاده پوشش خارجی مواد غذایی توسط الکل ۷۰٪ **ضد عفونی** شود.
- در صورت عدم توجه نکات بهداشتی مسئولین گروه وظیفه **تذکر** به جهادگران را دارند.
- در صورت عدم توجه اعضای **کادر گروه جهادی** به توصیه ها، **مسئول اصلی گروه** وظیفه ورود به موضوع و تذکر را دارد.
- از هرگونه پذیرفتن مواد غذایی محلی جداً **جلوگیری** نمایید.
- بعد از حضور در اسکان دست های خود را **بشوید**.
- بعد از حضور در اسکان، **گوشی همراه، کیف پول، کلیدهای خود** را ضد عفونی کنید.

آشپزخانه گروه جهادی:

- حتما غذاهای گرم اردو توسط خود گروه پخته شود.
- وسایل ضدعفونی، ماسک، دستکش در محل آشپزخانه مهیا باشد.
- افراد حاضر در آشپزخانه از گان، ماسک و دستکش استفاده کنند.
- در صورت خرید میوه برای اردو، حتما در محلول آب و مایع ظرفشویی شسته شود. (میوه ها ابتدا به خوبی با آب شسته شده و سپس به مدت ۳-۵ دقیقه در محلول آب و مایع ظرفشویی با نسبت ۳ قطره مایع ظرفشویی به ازای هر ۴ لیوان آب غوطه ور شود و سپس به خوبی با آب، آبکشی شود).
- با توجه به شیوع فاسیولا از استفاده از سبزیجات حتی الامکان خودداری شود.
- سرو نمک، فلفل و... در بسته بندی های یکبار مصرف برای سفره
- از حضور افراد متفرقه (به هردلیل حتی خسته نباشید گفتن!) در محل آشپزخانه خودداری شود.
- پوشش هرگونه وسیله خارجی خریداری شده به محل ورود، ضدعفونی شود.
- از تماس دست آلوده با ظروف حین سرو غذا خودداری شود.

قسمت نوبت دهی:

- همه مراجعین قبل از حضور در محل اردو توسط **ترمومتر پیشانی** درجه حرارتشان سنجیده شود.
- همه مراجعین در هنگام ورود باید ماسک داشته باشند.
- **صندلی** در محوطه خارج از محل اردو به تعداد کافی و فاصله کافی باشد تا مردم ازدحام نداشته باشند.
- در صورت مشکوک بودن فردی به ابتلا به ویروس کرونا محل جداگانه ای برای انتظار این فرد در نظر گرفته شود. سپس قبل از حضور در پیش پزشک شرح حال دقیق توسط یکی از استاجر های حاضر در اردو گرفته شود و در صورت اندیکاسیون ارجاع (به محتوای

اندیکاسیون ارجاع به پزشک در اردو در شرایط شیوع کرونا مراجعه شود.) پزشک برای ویزیت به محل حضور فرد برود.

- زنجیرکشی (و یا مشخص کردن مسیر با طناب) و مجزا کردن محل حضور مراجعین برا عدم تجمع در میز نوبت دهی

نکات کلی حین اردو:

- حداقل تجمع در راهروهای محل اردو وجود داشته باشد.
- در محل ورود هر بخش محلول ضدعفونی هند راب وجود داشته باشد.

قسمت آموزش اصلی:

- برگزاری کلاس ها به صورتی باشد که فاصله ۲ متری برای هر فرد رعایت شود.
- توجه به ضدعفونی دست مراجعین قبل از ورود به کلاس
- اهتمام مسئول آموزش به خروج تک به تک افراد و عدم ازدحام حین خروج از کلاس

قسمت مهد کودک

- عدم پذیرش کودک بدون حضور والدین
- فاصله گذاری دقیق و کافی کودکان در محیط مهد کودک
- استفاده از ماسک استاندارد مناسب اندازه صورت کودکان برای کودکان
- مشخص کردن صندلی هایی با فاصله مشخص برای نشستن کودکان (برگزاری مهکودک به شیوه کلاسی)
- عدم استفاده از نقاشی، بازی فکری و... برای جلوگیری از تجمع کودکان
- استفاده از شیوه های متنوع نمایش برای آموزش نکات بهداشتی (مخصوصاً بیماری های ویروسی تنفسی) و انتخاب افرادی مناسب با این شیوه
- مشخص کردن زمان اتمام کلاس برای حضور مجدد والدین

- در صورت عدم امکان برای برگزاری ایمن قسمت مهد کودک، جهادگران بین بخش‌های دیگر پخش خواهند شد.
- اخراج و تحویل کودک به اولیا در صورت عدم توجه به نکات بهداشتی

قسمت غربالگری موی سر

- بچه‌ها به ترتیب و بدون تجمع و همراه خانواده‌های خود برای معاینه حاضر شوند.
- برای هر کودک از دستکش معاینه و آبسلانگ جداگانه استفاده شود.
- صندلی کافی برای انتظار مراجعین در محل اردو وجود داشته باشد.

قسمت غربالگری:

- بعد از اندازه‌گیری فشارخون، کاف فشارخون مراجع کننده ضد عفونی شود.
- تنها از افراد دیابتی قند خون گرفته شود.
- برای غربالگری فشارخون مطابق دستورالعمل کشوری، از افراد بالای ۳۰ سال فشارخون گرفته شود.
- در شرایطی که قسمت غربالگری شلوغ شد از گرفتن فشارخون افراد با وزن مناسب (BMI زیر ۲۵) خودداری شود.
- عدم تعویض خودکار توسط جهادگران

قسمت غربالگری Breast cancer:

- در خارج از اتاق معاینه صندلی کافی بری انتظار وجود داشته باشد.
- تخت معاینه بعد از هر بار معاینه روکشش تغییر کند.
- دستکش جهادگر بعد از هر بار معاینه تعویض شود.

قسمت ویزیت پزشکی:

- صندلی مراجع بعد از رفتن ضدعفونی شود.
- افرادی که صرفاً برای چکاپ مراجعه کرده اند نیازی به ویزیت پزشکی ندارند.
- افرادی که صرفاً برای تجدید نسخه مراجعه کرده اند و شکایت خاصی ندارند، مستقیماً به داروخانه هدایت شوند.
- فاصله گذاری مناسب بین میزهای پزشکان و بیماران رعایت شود.
- از تجمع در اتاق پزشک خودداری شود.
- نسخه بیماران به بیماران تحویل داده نشود و به مسئول داروخانه داده شود.

قسمت داروخانه:

- برای کاهش تجمع فضایی آماده شده باشد که بعد از ویزیت پزشکی، مراجعین به آنجا رفته و منتظر بمانند.
- نسخه بیماران توسط اعضای داروخانه از کنار پزشک جمع آوری شود.
- داروهای آماده شده توسط یکی از اعضای داروخانه به مردم تحویل داده شود.
-

قسمت آموزش پس از پزشک:

- رعایت فاصله گذاری مناسب با بیماران

روانشناسی:

- **صندلی کافی** برای کاهش اجتماع مردم در خارج از اتاق مشاور وجود داشته باشد.
- در صورت فراهم بودن شرایط لازم، کارگاه روانشناسی با رعایت فاصله گذاری اجتماعی وجود داشته باشد.

پاراکلینیک و تزریقات:

- تخت معاینه بعد از هر بار تزریق و نوار قلب روکشش تغییر کند.
- لیدهای نوار قلب بعد از هر بار استفاده ضد عفونی شود.
- در خارج از اتاق معاینه **صندلی کافی** برای انتظار وجود داشته باشد.

منابع استفاده شده

- ۱- فلوجارت تشخیص و درمان کووید ۱۹ در سطوح خدمات سرپایی و بستری نسخه ششم. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. ۱۳۹۹. در دسترس در:

https://vct.iums.ac.ir/files/vct/files/flow_tashkhis_darman_covid19.pdf

- ۲- راهنمای پیشگیری و کنترل ویروس کرونا در ادارات. معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد. ۱۳۹۸. در دسترس در:

https://khorasanrazavi.mcls.gov.ir/icm_content/media/image/2020/04/384532_orig.pdf

3- Q&A on coronaviruses (COVID-19), World Health Organization, Available from:

<https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses>
Accessed March 2,2020